

Posudek oponenta bakalářské práce

Autor, název, místo, rok, rozsah práce, vedoucí práce: Hana Markvartová, Zřízení učitelských ústavů v českých zemích (1869 – 1948), bakalářská práce, KDDD PedF UK, ved. doc. M. Pokorná, 2022. 57s.

Hodnotící kritéria

	splňuje	splňuje z větší části	splňuje z menší části	nesplňuje
Problematika a cíl práce jsou zformulovány a odpovídají zadání a názvu práce.			X	
Metody využití autorem jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.			X	
Autor se opírá o relevantní prameny a literaturu .			X	
Struktura práce je vyvážená a logická.		X		
Zpracování vykazuje rysy originality a vlastního přínosu .			X	
Práce je prosta gramatických a stylistických chyb .	X			
Práce je psána kultivovaným odborným jazykem za použití správné terminologie .	X			
Autor správně cituje .	X			
Autor nic podstatného neopomenul (obsah, úvod, závěr, seznam pramenů použité literatury, anotace v češtině a cizím jazyce, rozsah odpovídá zadání).	X			

Celkové hodnocení (slovně)

Hana Markvartová si ke zpracování bakalářské práce zvolila tradiční, institucionální téma dějin školství, tedy instituci učitelských ústavů a to od jejich založení tzv. Hasnerovou reformou až po jejich zánik v okamžiku vzniku pedagogických fakult.

Práce je strukturována chronologicky. Od počátků učitelského vzdělávání. přechází Markvartová k vlastní školské reformě, které věnuje velkou pozornost, stručně zmiňuje vývoj učitelských ústavů v následující době a v poslední kapitole se pokouší o regionální sondu do konkrétního ústavu v Soběslavi.

V této podobě se práce jeví být vyváženou. Ale současně pro délku studované periody z mého pohledu jen obtížně zpracovatelnou.

Je škoda, že nedostála pečlivěji svému cíli sledovat dobové reakce v periodících jako Beseda učitelská, Národní škola, Posel z Budče, Škola a život, Školník, Učitelské listy, v textu se přesahy k těmto pramenům objevují jen sporadicky.

Trochu mne překvapuje, že v heuristice vynechala Markvartová knihu *Vzpomínky na mladá léta : doplněk výroční zprávy stát. učitelského ústavu v Soběslavi*, Soběslav 1927. Či práce Věry Trníkové, *Učitelství v Soběslavi a jeho studenti v letech 1871-1948*. In: *Jihočeský sborník historický*, 2017, s. 266-296 a táž, *Velká válka a vzdělávání budoucích učitelů v jihočeské Soběslavi*. In: *Škola a Velká válka*, Přerov, 2014, s. 95-104. Prostudovala ostatně defendentka regionální historická periodika jako právě zmiňovaný Jihočeský sborník historický?

Důležitou otázkou k obhajobě je struktura archivního fondu Učitelského ústavu Soběslav a proč autorka čerpá pouze z pamětní knihy? K Hasnerovu životu by bylo určitě vhodné opřít se také o běžně dostupné německo-jazyčné biografické lexikony. Zná defendentka digitální knihovnu Kramerius? Nedokázala by ji pro své téma využít? A drobnější otázka. Jak došla k závěru, že v roce 1879 studoval každý sedmý člověk v Soběslavi na učitelském ústavu? (s. 48).

Hana Markvartová tak nepřichází s novými informacemi, opírá se především o sekundární literaturu, kompiluje. Zůstává u popisu událostí, nepokouší se o analýzu a kritiku. Dobře se to vyjevuje na samém konci práce, která končí pouze delšími citacemi: „Jestliže se s učitelským ústavem těžko loučí nejen občanstvo města, ale i celého kraje, tím těžce se s ním loučí ti, kteří později, když svou pílí své vzdělání rozšířili, plnili řadu let jako členové sboru svůj úkol s láskou nejen mezi zdmi ústavních síní u svěřeného dorostu, ale i ve veřejném životě, aby tak s úrokem vrátili městu a lidu to, co tam získali.“ A navazuje: „Učitelství v Soběslavi“

končí své bytí ve víru nových a nových idejí, které se uskutečňují různým způsobem a které změnilы život národů a život našeho národa v době, kdy unavené lidstvo čeká, až se vzedmuté vlny zvrátů hospodářských a politických uklidní.“ A konečně „Budou-li tací šlechtici ducha vycházet z pedagogických fakult, pak rádi předají odchovanci učitelských ústavů kleče pluhu na posvátné roli národa do jejich rukou.“ (s. 52)

Cituji dlouze jednak proto, abych ukázal, že Markvartová dobře zvolila klíčové pasáže ze shromážděných pramenů a složila je do logického výkladu, nicméně prameny nechává v „syrovém“ stavu, bez vlastní interpretace.

Poslední citace je však také pěkným mementem zániku jedné tradice a závazek z toho plynoucí je pro „naše“ pedagogické fakulty stále platný.

V práci je pak celá řada pasáží ukazujících, že obsah učitelského vzdělání byl oříškem celé řady reforem a kritika se opakuje a vrací s podobnými akcenty (např. praktická příprava učitelů – pěkná pasáž k tzv. „imitaci“ s. 38).

Nepopíratelným kladem práce je kultivovaná forma výkladu, téměř bez gramatických a stylistických prohřešků. (pozor na odlišení významu užití předložky „díky“ a „kvůli“ (s. 49).

Jedná se nicméně o práci bakalářskou, nároky na ni kladené Markvartová splnila. Provedla heuristiku, předložila samostatný, strukturovaný text.

Práci k obhajobě doporučuji.

Datum V Paříži, 7. 9. 2022

Podpis oponenta práce
doc. Jiří Hnilica, PhD.